

1.
I. N. J.

var. (dedic.)
Tripl. Abkürzung

EXERCITIUM ACADEMICUM
De

METAMORPHOSI
NEBUCADNE-
ZARIS,

Quod

Cum licentia Ampliss. FACULT. PHIL.
in Athenæo Aboënsi.

PRÆSIDE

Viro Adm. Reverendo ac Praclarissimo

DN. M. ISAACO

PIETHEMAN/

Lingv. Orientalium Prof. Ord.

Publico defert Examini

MICHAEL SANTE ERICI Fil.

Ost. Bothn.

ad diem 7 Maii Anno 1698. horis
& loco convet.

Impr. apud JO. LAURENT. WALLIUM.

S. Æ R. Æ M. ^{TIS}

SUMMÆ FIDEI VIRO,

Reverendissimo in CHRISTO

Patri ac Domino,

DN. JOHANNI
GEZELIO,

S. S. Theologiæ DOCTORI

Magno,

Inclutæ Diœcesios Aboënsis

EPISCOPO

Eminentissimo,

Academiæ inibi

PRO CANCELLARIO

Amplissimo,

Promotori meo Maximo.

SALUTEM ET DIES!

REVERENDISSIME PATER,

ME alter non est audacior homo, Nomen
Reverendissimæ Tuæ Dignitatis,
qui huic opellæ plusquam simplici
præfigere haud sum veritus; cedro non nisi
insculpendum. Verum mihi incerto ani-
mi præ audacia quâ insisterem viâ multo
maximum in bonivolentia Reverendis-
simæ Vestræ Paternitatis præsidium est.
Tuæ enim benignitatis radij, quibus
clientium pectora foves, me tetigerunt,
cujus me unice dedidi gratiæ, dum ad il-
lorum Romuli filiorum me composui ex-
emplum, qui inopem colentes vitam
maximo opere agebant, ut Patronum con-
ficerent sibi, cui se dedere totos, suasque
commisere fortunas. Sic adprimè mihi
in rem esse apud mentem reputavi meam,
qui in his nomen profiteor meum, quibus
ni-

nihildum svavius obtingere potuit,
Mæcenatem qvi compararent sibi.
verò in animo volvens dum eram
tinuo ocellos meos benignum illud favo-
ris sidus perstringebat, unde sacris nomi-
na qvi dedere, clientibus, fortune manat
lumen. Reverendissime Pater Te ad-
pello, habitu supplici orantis; accedat
qvæso pro ea qva es præ cæteris bonivo-
lencia, voluntas Tua ad me; mibique con-
cedas, in clientulorum tuorum recipi nu-
merum. qvi grandis Tui nominis in ci-
neres usqve

humillimus sum
cultor

Michaël Santh.

ehorne och Högwäldigt

E R A C H

F A M L H /

Jörnåm Råd = och HandelsMan
i Wasa / min högtåhrade
färe Fader.

Ehreborne / Wäldigt och Wälbetrodde

Herr M I C H A E L

G A V E L I U S,

Påst = Inspector, och Rådsh-Man /
i Wasa / min högtåhrade
färe Frände.

Ehreborne och Wäldigt /

Herr J O H A N

Gabrielson /

Rådsh = och HandelsMan
i Wasa / min högtåhrade
färe Swäger.

 m någon har förtient / af mig
på händer båras /
Til Himblen höjas up / med
lof och tacksamheet

Så är min kära Far / bland alla dem
iag weet /
Som på ett sådant sätt / af mig bör ödm-
miukt åhras.

Herr Far den enda är / som så ömhier-
tat warit /

Om mig en ödmuik Son / i all min
ungdoms åhr /

At ingen sinnes köld / men städz en
kärleekz währ /

Mig mött och friskat up / hwart hálst
iag hafwer farit.

Bemööt och jämnwäl nu / med slökt et
kärligt sinne /

Min Far / en lydig dräng / som ödm-
miukt Eder teer /

Sin Studiers första frucht / och Ehr
sig heelan geer /

At wörda Edert namn och låf med
ewigt minne.

Sin

Sin plicht och åfwen nu / moost Ehr
mitt hierta wijsen
Herr Fränne när iag Ehr / samt min
Her Swäger nåmbt /
För detta ringa Wärf; Ehr godheet
har beqwämt /
Mit sinne at det städz / Ehr reedlig sin-
nen prijsen.

Nu den som Himblen röör med all des
Stierne-skara /
Han gifwe at Herr Far / med Fränn
och Swäger må /
Så heeta Inckans barn / i hwad de slå
uppå /
Och efter Nestors åhr / Gudz Rikes
Lemmar wara!

Högstährade Her: faders
Edmiuke Son /
Samt
Her: Fränds och Her: Swägers

Tienstwillige
MICHAEL E. Santh.

In Disputationem
De
METAMORPHOSI
NEBUCADNEZARIS,

Viri - Juvenis,
*qua eruditione, quaq, modestia & pietate
vere eximii,*

D^N. MICHAELIS
SANTH/

Amici sui singularis:

CHALDÆUM ut quondam ver-
lana superbia fecit
*Abderitanum, SANTH meus
ecce docet.*

Subito

A. WANOCHIUS,
S.S. Theol. Prof.

Super NEBUCADNEZAREM
*Juvenis eleganti eruditione ac morum
suavitate commendatissimi,*

DN. MICHAELIS
SANTHES/

Amici veteris & sincerè
dilecti.

Babelici quisquis non noris fata Tyranni,
Impiger hoc solidū perlege mentis opus:
Quasque dedit pœnas vesana superbia disces,
Utq; hominem exuerat, quum cupit esse DEUS
Scilicet ingenti sternantur turbine turres,
Casibus & miseris tecta superba ruunt.
Virtus & Pietas sole stant flore perenni:
Vultus eis idem vis eademque manet.
Cumq; Tibi fuerant harum commercia cordi
Tempore honor cuncto stabit, Amice, tuus.

properanter
scrib.

TORST. RUDEEN.

In Disputationem elegantem

Pereximii Juvenis

DN. MICHAELIS S. A. N. T. H.
Amici sui singularis.

Quo pergis Nebucadnezar Chaldaee Mo-
narcha?

Cur tibi nunc inter vita trahenda feras?

Quidnam sic properas inter vixisse volucres?

Cur quæ sunt bovis fercula digna tibi?

Lingvere cur debes Babylonica testa subalta?

Cur coeli madido rore rigandus eris?

Cur lectus placeat quem dat tibi sordida tellus?

Cur mage non habitas Marmoreasque domos

Per faciles auras quo sic volitare videris

Nunc pennis aquilæ, quæ caput omne tegunt?

Quid quod nec manibus nunc est sua grata ve-
nustas

Ungvibus ast bubos accipitresque refers?

Quæ sint hæ furia? quænam monstrosa figura?

Qui sint hi lusus? quidve referre velint?

Cum scribis docte mi S. Anth. Heliconis Alumne

Adstitit Euterpe, talia dicta canens:

Ut Nebucadnezar furiata mente superbit,

Ut sanus laudes dicit & ipse DEO,

Tu scribis, Musæ doctis aptare paramus,

Quæ tibi nos dabimus Laurea ferta, comis.

amico calamo iussit

DANIEL SIRENIUS.

Perquam Eximio atque Eruditissimo
Domino

MICHAELI SANZ/

Disputationem de NEBUCADNEZARE
docte à se scriptam solerter atque
acutè defendenti,

*Patriotæ ac Amicæ suo sincerè
dilectæ:*

Gnaviter Aoniis es Santh operatus
in arvis,

Fructus perpulchros En Tibi sic re
ferens:

Unde hilaris Musis properè mens læta-
que surgit.

Præmia missuris ulteriora Tibi.

*his, cum non liceat pluribus,
gratulatur*

E. CAJANUS.
Ost: Bothn.

THESIS I.

iramur hominis ; quâ
mentem , præstantiam,
miramur tam divinæ
portionis facultates, in-
tellectum nimirum &
voluntatem, quarum ope , ut ab irratio-
nali creatura distingvitur, ita iisdem de-
stitutus, sanè infra brutorum vilem de-
jicitur conditionem. Hinc sana mens
quemadmodum hominem stimulat ab
unâ parte, ut suæ conditioni conveniens
& dignitati congruum reputet , atque
vero & libero usu harum facultatum
eò assurgere, quo naturalis eminentia
ducit, nitatur; ita ab alterâ parte inde-
corum monstrat, brutorum degere vi-
tam : sunt tamen benè multi, qui eò se
præcipitarunt, dum vel secundâ fortunâ
elati vel exili scientiâ imbuti, tot tan-
tisqve intumescunt spiritibus, ut nil ni-
si tumida spirent, Cum tamen *inspi-*
A *exptio*

entiores sint, qđi sibi sapere videntur, quā
 qui medicum de insaniā consulturi adeun-
 infit non nemo. Hi etiā eò mor-
 strosiores, quò longius recedunt ā
 ctissimā illā vitæ regulā & quorū
 dam Philosophandi principio: Quo
 vel a sacerdotibus oraculi Delphici di-
 manavit, eōque Apollini tribuendū
 censent gentiles, vel auctorem habuit
 Pythagoram, Biantem, aut Thaletem
 quam sententiarum diversitatem me-
 morat Porphyrius: *Nosce te met ipsum*
 Hujus rei exemplum, cum nobis re-
 liquerit sacer Codex, Philologico hoc
 ce discursu, fata Nebucadnezaris con-
 templabimur.

THES. II.

Materiam, circa quam animus
 exercere institui, continet Epistolā
 Nebucadnezaris, quæ tanto certiore
 nos habet, quanto certius debet esse
 id, Cui auctoritate Prophetiā, fidem histo-
 ricam conciliare in optimā formā voluit
 Daniel Prophetā Cap. 4. sui libri, ut
 deo nobis perinde fuerit, statuere, ut

trun

rum hanc ex actis, annalibus, vel
literis Regiis desumferit sacer scriptor,
dummodo *θεοπνευστος* majestas sacræ scri-
pturæ vindicetur. Tempus autem, circa
quod hoc Programma emissum, non
æqvè nobis constat, sed nec est ut so-
licitè de eo laboremus, sufficit novisse
in genere, accidisse hoc post Regis glo-
riolosam restitutionem.

Hocce nostro in labore primum sibi ven-
edicat locum Nomenclatura seu nominis
derivatio. Equidem varias heic cernere
relicet originationes in Onomasticorum
scholis, quæ tamen ad Duas classes re-
ferri commodè possunt. Quarum prior
originem nominis ex fontibus Hebræ-
orum derivat, cujus sequentes expositio-
nes, referente Gejero, heic sistere placet:
*Prophetans ejusmodi angustiam; Gemitus seu
replanctus judicii angustiarum: sedens in angu-
stia agnita: Divinus Judex vel Tribulator
Assyrius: verum cum expositiones hæ, He-
braeam potius quam Chaldaicam sequantur
Lingvam: cum etiam hujusmodi nominibus
propriis valde variet scriptio, apud gentem*

*diverse Lingvæ pronuntiatio, &c. tuto iisdem
 originationibus baud inniti licet. Quivis
 etiam vel levis judicii incongruum esse
 judicaverit, Regem Chaldæum Filio
 nomen imposuisse Hebræum. Cum
 plane contrarium ex scriptura obtine
 ri possit, Chaldæos scilicet nomina He
 bræa usque adeo odio habuisse, ut vi
 ris, iisdem nominatis, appellatione
 Chaldaicas super-imposuerint; Cujus
 rei exemplum in Daniele, quem Belzaza
 rem appellavêre, & reliquis ejus sociis, a
 liter nominatis, evidens habemus. Unde
 merito eorum deferimus sententiam
 qui ex Hebræorum incunabulis hoc
 nomen deducunt; nostrum illis adjicien
 tes calculum, qui hoc nomen Chaldæ
 Lingvæ originationem debere asserunt.
 Erat Chaldæis Idolum quoddam Neb
 magnæ sed superstitiosæ venerationis
 in cujus proinde honorem, uti Idolola
 tris in usu esse solet, prima nominis
 Regis, in derivatione pars desumpta est.
 Hujus idoli mentionem facit Esaias
 cap. 46: 1.; Pariter ab Assyriis altera*

5
en Originationis partem mutuabimur *A-*
vis *far* nempe, quod nomen Regum Assy-
riorum erat, ut ex Salmanasar & re-
licquis patet, atque sic *Nebo Asar* habe-
mus; defectum verò, qui heic conspicitur,
suppleri per statum Chaldæorū Empha-
ticum censemus. Convenit autem hoc
nomen ex Nebo deducere, quod ma-
ximè solenne Chaldæis erat, illustribus
viris nomina Deorum præfigere, quod
supra factum in Daniele vidimus. Fir-
mare & illud nostram sententiam cer-
tum est, quod ut ex Diis eorum non
erat infimus, sic optimè quadrare po-
test, Regis filium ab eo denominatio-
nem traxisse, ut sic eo magis corusca-
ret DEI sui fictitio lumine, quo splen-
dor splendori additus splendidissimum
quodque efficeret. Nam locum Esajæ
consideranti apparet Beel & Nebo su-
stinere vices omnium Deorum, atque
totius Idololatriæ summa Numina ha-
bita. Erant enim hæc Idola, tanto in
honore apud hanc gentem, ut penes
nostram olim *Josur & Baldur* / vel

in sacris Romanorum Jupiter & Apollo. Diversa est & hujus nominis scriptio sive terminatio in sacris, modo enim NebuchadNezar, modo Nebuchad-Rezar, ut Jerem: 21: 7. 22: 25. 24: 1. 25: 1. vocatur, mutatis videlicet in medio litteris נ & ר, pro ut Literæ in orientalibus Lingvis facile inter se permutantur, significatione eadem manente. Sic sacrilegus ille, qui Achan Jos. 7. 1. jam Achar audit 1. Paral. 2. 6. sic Rechum Esr. 2: 2. viri nomen, qui adscendit cum Serabbabele ê Babel Nehem. 7. 7. Nechum nuncupatur; An vero fortuito id factum, an ex communi gentis pronuntiatione, an ex occulto quodam mysterio, definire difficile judicat Gejerus.

THES. III.

Apud profanos etiam varias subire mutationes hoc nomen observavimus. Sic Ptolomæo est Nebopollassar; Straboni Nebucradosorus; eâ forte in scribendo & pronuntiando usus felicitate, ac gloriosus aliquis Lingvæ Gallicæ igna

gnarus, Gallica tamen vel pennâ
 vel ore proferre ubi lectatur. *Ma-*
gnus aliàs passim ab Historicis voca-
 tur, & hoc in eum finem, quo discer-
 neretur a Patre Nebopallasare quem
 alii nominant cum Josepho Nebucad-
 nezarem, vel etiam Magnus vocatus est
 ex eo, quod nullum ferè in scriptu-
 râ deprehendimus Regem tot tantis-
 que magnitudinum laudibus celebra-
 tum.

Nam primò *Rex Regum* appellatur,
 ad quem honoris titulum cum Geje-
 ro apponimus, heic non fieri respe-
 ctum ad singulos ac universos quatuor
 terræ partium Reges, ac si nemo ho-
 rum non paruerit Nebucadnezi, ve-
 rum ad tot distinctos circum vicinos
 Reges, qui uni huic parebant Monar-
 chæ, non solum tanquam vasalli, Jer.
 25. 14. 27: 6. Sed etiam non paucos in-
 carceratos habuit, à se in potestatem
 redactos, quibus, divinâ sic disponente
 gratiâ, diebus Evilmerodachi, Rex Ju-
 dæorum, Jehojachinus, aliàs ipse capti-
 vus,

vus, præficiēbatur 2. Reg. 25: 27. Quadrare cum hoc titulo censemus nostratium olim *SfwerKong* cujus relata erant, decem alij Reges, qui *StattKong*ardicedantur, tributum huic pendentes; in tot enim Regna Svecia aliquando dispelcebatur. Magnam præterea eminentiam, huic prædicto *Nebucadnezari*, conciliat illud, quod in scriptura voluit ipse DEUS hac appellatione celebrari, quanquam infinites sublimiori ratione; cum ipse Rex independens & universalis, cujus omnes terræ Reges servi sunt.

Vocatur etiam *Nebucadnezar* *Servus Dei*, magnifice satis, quo effato DEUS Judæis exprobrare intendit delictorum eorum immensam gravitatem, quippe DEUS ubi in fœdere cum iis erat, hac prærogativa illos, dignatus est: *Populus sanctus es Jehova DEO tuo, te selegit Jehova DEUS tuus, ut sis ei populus peculiaris præ omnibus populis, qui sunt sub universo celo. Deut: 7:6.* postquam vero fœdus Dei ruperant, facti sunt servi
ho.

hominis Gentilis, qui tamen cum omnibus gentibus in adspectu Dei reputantur *tangvam gutta è situlà stillans*, *Es. 40. 15.* is tamen hoc loco servus Dei nominatur. Cœterum non affirmamus, heic innui officium aliquod spirituale, sed temporale, & sic respectum haberi ad locum ubi Nebucadnezar *Malleus universæ terræ* dicitur. *Jer: 50: 23.* Quô DEUS eo modo usus est, ac reliquis utitur creaturis, in puniendo peccato hominum impœnitentium; per *universam* autem *terram*, heic intelligitur potior terræ pars, quæ conqvasationem Nebucadnezaris passa erat, quam scripturæ Hyperbolen Luc. 2: 1. intueri licet, idem etiam censendum de locis Dan. 2: 38. 4: 19.

Ne vero populus ille duræ cervicis tardum nimis fore & debilem putaret hunc divinæ Justitiæ Exsecutorem, ideo *Aquila illa Magna Ezech. 17. 3.* nuncupatur, quæ magnis suis alis celerrimè volaret ad perdendum domum Israël; rationem hujus appellationis plenior, videsis apud Christ: Matth: A5 Et

Et ne quis eum potentia & animo destitutum putet, scriptura eum *Leonis* nomine insignivit, Jer. 4. 7. quod animal reliquorum longe est fortissimum, scripturae testimonio, Jud. 14. 19. *Quid acrius Leone*, etiam Leonem maximis gaudere viribus ex Prov. 30: 30. patet: *Vetus Leo robustissimus, qui non retrograditur metu cujusquam*; quo respectu placuit etiam Christo Heroi geminae Naturae sibi hoc nomen, dum *Leo de Juda* vocatur, tribuere.

THES. IV.

Hisce jam consideratis majestati Nebucadnezaris maximum superaddit pondus: scilicet ubi ipse in Colosso tramello, quatuor Monarchiarum *Caput aureum* constituitur; quantum jam caput reliquis supereminet membris, dum conspicuum est & summum, à quo influxus omnis in corpore sentiendi, in quo praeipuae etiam animae exercentur operationes. Unde fit quod Nebucadnezar cogitationes suas vocet *visiones capitis sui*, Dan: 4. 2. Hanc & Capitis praestantiam

tiam probatum it Locus Deut. 28. 13. ubi inter alia beneficia, quibus DEUS Populum Israëliticum coronare promittit, etiam hoc enumerat: *quod statuet eos in Caput, & non in caudam.* In tantum & hujus Monarchiæ Rex, dignitate, Majestate & reliquis sanè imperatoriis requisitis præeminebat. Nec minimi illud est, quod heic caput vocetur aureum, aurum namque metallum est solidissimum, præstantissimum & purissimum, quod Majestati incomparabilem gloriam tribuit, quæ nos fusius prosequi nolumus, vel de eo discursus terram movere, cum in medio hoc jam sit, & ferè quot actiones hominum tot etiam exempla hujus rei existant. Quæ maria non secant! quas terras non percuritant? quos angulos non perreptant? imo quos labores non subire amant mortales? modò auro amabili potiantur. Ut adeò horum intuitu absque vitio absurdi quis dixerit, non nihil probabilem esse eorum opinionem, qui Nebucadnezarem existisse primum statuæ hujus caput splen-

splendidissimum h. e. primæ Monarchiæ auctorem affirmant, nos nunc id suis relinqvimus patronis. Cui placet videbit egregiè præstitam operam à Mag. Fabiano Törner in pereleganti Dissertatione, habita Upsaliæ ante annos aliquot, quæ inscribitur: *Nebucadnezar prima Monarchia Auctor*. hoc tamen dixisse non pigebit, non adeo solido inniti fundamento eorum dicteria: qui statuunt, quam plurimos Monarchas, huic antecessisse, eorumque seriem deducunt, vel à Nimrodo, vel ab alio aliquo. Quippe hic expresse ponitur: *Tu ipsum Caput auri*: hoc est: Capite isthoc statuae aureo, nemo Regum alius quam Tu præfiguratus, imo ne γεῦ quidem de antecessoribus memoratur, quod etiam ex versu 29 elicere non obscurum erit, qui sic: *Tu Rex cogitare cœpisti, quid futurum esset post hæc, & qui revelat mysteria ostendit tibi, quæ ventura sunt*, videtur fidem hisce facturum Beatus Gejerus, in notis ad Dan. 2: 38. ubi talem introducit instantiam: si caput fuit Nebucadnezar

quor

quorum igitur pertinebunt ejus antecessores Nebo pollassar, Salmanassar, &c. Responsio illius hæc est: Rex sollicitus erat de futuris post se mutationibus, v. 29. quid ergo opus erat præterita eidem depingere. Sed hæc occasione data recitasse sufficit, adeoque nulli obicem ponimus, quo minus suæ sententiæ cultor existat. Maximi tandem Nebucadnezaris excellentiam adaugent, res ab ipso gestæ, quarum scriptores tam sacri quam profani passim memores sunt. Quarum & copiam Lectoribus facere haud imparati fuissimus, nisi extra leges excrescere nollemus hoc opusculum. Sufficit ergo nobis adduxisse unicum Megasthenis testimonium ex Josepho, qui sic in quarto rerum Judaicarum volumine: *Megasthenes ostendere conatur quod hic Rex Nebucadnezar, virtute & rerum gestarum magnitudine, Herculem longè à tergo reliquerit.* Heic monemus Herculeum laborem, sanè eum aggredi, dum hanc com-

comparationem intendit, cum omnia Herculis facinora haberi nequeant; nec quæ habentur, ab uno patrata sint, sed a diversis eodem nomine gaudentibus. De regni etiam ejus amplitudine adfirmat Megasthenes *eum ad columnas usque Herculis pervenisse*, ubi illas intellexisse necesse est, quas ad fretum Herculeum fitas esse dixerunt veteres, quas tamen apud Nostrates Hyperboreos in *Sresund*/ inveniri asserit, Historicorum lumen inæstimabile, Olaus Rudbeckius. Foret jam memorandum, quomodo inter gentem Juda Nebucadnezar grassatus sit, per varias deportationes, urbis sanctæ & templi everfionem, terræque Canaan devastationem: sed cum harum rerum plena sit scriptura, dulcius ex ipso fonte bibuntur aquæ.

TH. V.

Postquam sic per annos bene multos Nebucadnezari omnia ex sententiâ cesserant, vigore corporis, mentis viriumque quarumvis flore, in judicio-
rum

rum & consiliorum exactissimâ dexteritate & felicitate sese exerente; ita ut devictis non modo vicinis, sed & remotioribus populis, illi sub jugo imperij viverent, in pacato suo statu quavis voluptatum & gloriæ affluentia abundans, cristas nimis erigere cœpit, firmam de hujus fortunæ perennitate concipiens spem: supra cubile suum somnium, non naturale; non Diabolicum: sed Divinum, horrorem illi incutiens habuit, in quo feriantibus externis sensibus, interiori impressionis ope splendor sui ipsius, per arborem, *cujus proceritas cœlum contingebat, & aspectus erat usque ad terminos universæ terræ*, aut luccisio eodem in momento subsecuta, ejus menti sistebatur, quæ dejectionis imminentis repræsentatio erat typica; verum somnii interpretationem, omnes ingenij acumine præcellentes Chaldæorum sapientes, solidam haud dare potuerunt, ut ut â Rege clarè narratum heic adfuerit objectum, quod in priori solum desiderabant *Dan. 2. 4; Donec Daniel tandem ingres-*
sus

*sus est, qui spiritum Deorum sanctorum in
 seipso habuit, is interpretationis copiam
 Regi fecit, simulque consuluit, quo pec-
 cata sua iustitia abrumperet, quo & DEUS
 ipsi ignosceret. Cujus consilium ut se-
 qveretur, tantum à Deo ipsi resipiscen-
 tiæ spatium concessum, in felicitatis suæ
 statu per menses duodecim mansit, ijs
 verò exactis, ubi in aula Babybonis &
 quidem in tecto palatij plano, in oriente
 usitato, curis gravioribus solutus deam-
 bulasset, tumido ore hos egeffit spiri-
 tus: Nonne hæc est Babylon illa magna,
 quam ego edificavi in domum Regi, in robore
 fortitudinis meæ & in gloria decoris mei.
 Babel quidem vere magna dicitur, non
 modo ob latitudinem suam in planitie
 amplissimâ ad Euphratem exstructa,
 murisque altissimis & lectissimis cincta,
 Sed & quod laus terra univèrsa vocetur,
 Jerem. 51. 41. Ornamentum Regnorum;
 Elai. 13. 19. imo aurea; Es. 14. 4. Ex sen-
 tentia Herodoti, in ambitu quindecim
 milliarium Germanicorum fuit. quæ e-
 jus magnitudo etiam notari potest- ex*

Aristotele in Politicorum Libro 3. cap. 3. ubi inquit, partem quandam urbis, tertiâ demum dié pertransisse illam captam fuisse, quin & magna præterea Antiquitatis gloriâ erat; cum inhabitatores ejus nominentur *עליון* Gen: â seculo, Jerem. 5. 15. De Autore verò constat, Gen. 10. 10. & quod illic frequens mercatura exerceretur, rerum quarumvis pretiosissimarum, & artificiosissimè confectarum. Ob fluvios Tigrin & Euphraten navigabiles, Ez. 17: 4. Esaj. 47. 15.

Ubi autem spirat Rex: *Quem Ego edificavi: sive se prodit ejus insolentia, dum ob nonnulla à se extructa edificia publica, ut esse solent, armamentaria, turres, muri reparati, templa, curia, &c. sibi tribuit id quod majoribus potiori juretribuendum erat. Nisi adlerere velimus, heic non adeo intendere ipsam foundationem, sed potius cum præcedentibus conjungenda verba sequentia esse, in domum Regni vel regiam; hisce enim temporibus translata est sedes regia, ab urbe Ninive Babylonem: quod factum, quanquam Me-*

B

roda-

rodacho tribuit Christ: Matthiæ, nuspi
 am tamen legimus eum Babel reparaf
 se, quod multis modis Nebucadneza
 rem præstitisse, Auctores Profani pal
 sim testantur. Lege Pererium ad hun
 locum. Ab hoc translationis tempore
 observat Christ: Matthiæ, non fieri am
 plius in scripturis mentionem Regum
 Assyriorum, sed Babyloniorum. Acced
 dunt jam verba, quibus superbiæ non m
 nimū inerat: *in robore fortitudinis mea*; ve
 rum hæc tumorem in corde effervescent
 tēm, non satis expressere; proclamav
 ergo: *Et in honore gloriæ mea*. Hisce pro
 latis executio pœnalis peremptoria
 Cœlo parata erat. Causam hujus aper
 tē exstisse liquet primariò contemptu
 DEI atque securam superbiam, omni
 sibi DEO nihil adsignantem, Dan. 5. 20

THES. VI.

Consideratis sic fatis Nebucadneza
 ris propitiis, jam immitia adscribere
 ratio monet instituti, hæc verò ipsa me
 tamorphosis est. Varius autem à va
 riis

riis adferitur transmutationis modus,
 seu ratio hujus passionis. Quidam e-
 nim nimis profusi heic sunt, adferen-
 tes Nebucadnezaris tam animæ quam
 corporis permutationem. Eodem ferè
 aberrant modo, qui quidem animam
 non mutatam Regi concedunt, verum
 ex corpore Sphingem quandam fabri-
 cant, quæ antrorsum bovis figuram
 repræsentaret, retrorsum verò in Leo-
 ne desineret. Alij in extenuationem
 prolapsi, contendunt hanc mutationem
 tantum ex læsa imaginatione accidisse,
 adeoque sibi soli ita visum, brutum
 scilicet, quales passionis in hypocon-
 driacis & atrâ bili exæstuantibus non
 infrequentes conspiciere licet. Non
 desunt, qui Phantasiæ, transmutationis
 modum, veræ & reali oppositum, tri-
 buunt, per præstigias vel figuræ cu-
 jusdam circumpositionem. Alij ite-
 rum cum hunc processum nimis le-
 nem introspiciunt, hunc modum con-
 versionis nonnihil invertere amant,
 proferuntque Deum sic immutasse in-

eventuum sensus, quod ipsis bestia visus sit. Inveniuntur adhuc plures hanc de re sententiæ, quas heic adferre superledemus, cum vel ad præsentes reduci possint, vel etiam minus cum veritate cognatæ sint. Missis itaque his opinionibus, consultius nos facturos speramus, si ex ipsis fontibus scripturæ veritatem eruere conati fuerimus, eas adjicientes illustrationes quæ cum re atque ratione conspirare amicè videntur.

Ubi ergo ad textus examen nos accingimus in primis observare licet, quod ante duodecim menses utut hic somniclus fuerit præmonitus se throno regio dejectum iri, interim fuit temeraria De contemptio usque adeo, ut etiam eludere voluerit Cœleste monitum. Hinc tarditatem gravitate compensavit judicii DEUS, in instanti enim, sententia definitiva correptionis, cœlitus supra eum proclamata est. *Cum enim adhuc sermo esset in ore Regis,* intellige sermonem elationis & Thralonicum, quo nil nisi su-

am gloriam & fortitudinē crepabat: *vox de cælo accidit*, principaliter Dei, ministerio, procul dubio, Angeli delata; & cum alias vox Dei appelletur tonitru, absouū haud erit, si tonantem etiam heic fragorē ē nubibus prodiisse censuerimus, cum Gejero, qui tamen fuerit articulatus; quale exemplum reperitur, Joh. 12. 28, 29. Lineā autem rectā hæc vox Regem feriebat, *Tibi dicitur Rex*, ex quo concludimus etiam alios Regem comitantes hæc verba percepisse secus ac Act. 22: 9. Observamus alias, quod prius Dei decretum per somnium Nebucadnezari indicatum, cum conditione, adeoq; etiam temporis convertendi donatione, erat; hæc vero heic expirant; dicitur enim *eādē borā* scilicet denunciationis completus est sermo, ut ē vestigio subsecuta sit, demissam cœlitus vocem, in mente contemtoris alteratio, quæ eum in brutalem dejecit statum.

THES. VII.

Quæ vero metamorphosis & passio tacta est primo circa mentem, sub-

tractione nempe actualis usus rationis, atque sic illum deseruit omnis ingenii vis, omnis consiliorum copia, omnis rerum præteritarum memoria, ut adeo non potuerit, reflexa super animam cogitatione, ratiocinari, quæ sibi noxia quæve utilia essent. Cujus adfertionis fundamentum est in his verbis: *Cor ejus ab humano immutetur*. Ubi per לבבה *cor ejus*, non intelligitur) massa illa carnea, sive cordis substantia, verum phrasi scripturæ interiores actiones sive operationes ipsius animæ. Sic ubi David precatur: *Cor mundum crea in me Domine*, non de vase isto fibroso capiendum esse nos docent Theologi, sed de renovandis animæ qualitatibus. Quam ob rem autem Cor in scriptura hanc subeat notionem, non æquè est manifestum, nisi dixerimus heic haberi respectum, ad structuræ hujus præstantiam; cum in toto corpore humano nulla pars detur, cujus fabrica majorem in contemplatoribus excitat admirationem, quam hujus, præcipuè cum

cum addantur mirabiles sui motus; stupenda adversus quavis injurias naturæ munitio, nobile denique officium, quod perpetuo, circa sanguinis perfectionem, versetur, quò multo potiori jure quam hepar, sanguinis officina salutaretur. Commodissime tamen sanguinem in sanguine fieri statuitur. Confert & id nonnihil, quod Judæi & quam plurimi alii sedem animæ in corde fixere.

Erat hæc mutationis terminus à quo. Sequitur jam in textu terminus ad quem: *Cor fera detur ei.* Hæc per *cor fera*, non innui qualitates & actiones, ex brutali ac mediæ alicujus naturæ forma fluentes, planum est, cum valde absolum foret adserere, DEUM tale actionum principium Nebucadnezari infudisse, quod ab informanti eum spiritu, quoad essentiam contradistinctum esset, verum *Cordis completio immutata atque id ita efferatum, ut simile esset ferino, quantum citra humane naturæ amissionem, aut transubstantiationem, fieri potuit,* notante Calovio. *Nihil plus intelligentiæ, in*

eo remanebat, quam in fera aliqua bestia, inquit Gerhardus. Possit & heic intelligi retentio actionum corporearum, quas cum brutis communes habebat Nebucadnezar, quæ ad cor tanquam ad principium referuntur; hi enim motus ubi ratio eos non moderatur, & consequenter moralitate non continentur, aliquem prope ex homine in brutum transformant & obbrutescere faciunt; unde de homine minus morato bonis moribus, sverice dici sverit: *Han stål-
ler sig som ett Mödt.* Causa hujus miseræ principalis erat decretum DEI, ministeriali voce de cælo ruens, ex cujus terribili sono atque contento, continuo mente motus est Nebucadnezar. quod non mirum, cum Daniel narratione solum somnii, quasi una hora ~~omni~~ obstupuit, maximo propterea stupore perculisse cor Regis hanc vocem judicamus, quippe è cælo delapsa, inlaustum ipsi inferens pœnalem statum. Hunc autem stuporem insania & furor consequuebantur, quo vel
alios

alios trucidare vel se ipsum invadere, ab inordinatis & sævientibus corporis motibus ductus, tentaret, qui circa initium fervidiores semper esse solent. Hæc mala quò impedirent ex commiseratione, restitutionisqve spe permoti, quorum intererat, eum *vinculo ferri & a-*
ris alligari curarunt: verum cum hac ratione omni illos frustraretur fine, erat enim à voluntate DEI aliena ac furori augendo commoda, cum nihil minus quam ligari ament amentes. Idcirco aut vocis cœlestis reminiscencia, aut Danielis svasu, consilium immutarunt, remotis vinculis, eum sylvas percurrere fecerunt. Vel probabile est, quod etiam ipse Nebucadnezar, copia virium, catenas dilaceraverit, confer Marc. 5: 3. quas vires suppeditare potuit, tam Dei specialis vindicativus concursus, quam præternaturalis, & extraordinarius spirituum motus, qui supra modum in nervos fluebant, quippe quod non semel atque iterum hominibus in statu præternaturali constitutis evenire assolet,

præsertim iis, qui furore vel morbo aliquo acuto sunt correpti. Num verò Nebucadnezar corporaliter à Diabolo fuerit occupatus, quod Gerhardo & Gesnero verisimile videtur, in medium relinquimus; cum evidens hujus rei ratio, ex scriptura haberi nequit. Misere postquam sic de statu turbatum vidissent Regem, restitutionisque nulla ubi supererat spes, non absq̃ matura deliberatione maximoque mœrore Regnū à suis ipsi denegatum esse, secundum decretum altissimi: *Regnum transibit a te*, sana ratio judicare jubet; non enim vult ab homine furioso societatem regi, atq̃ sic *honorem ab eo transire fecerunt*. Qui quantus erat, facile potest concludi ex ipsius magnificentia antea à nobis adumbrata, & quamvis ut adventitium quid hæc regni gloria Nebucadnezari competiverit, interea tamen multo maxima erat, Deum quippe agnovit auctorem, quapropter etiam hujus privatio pro ingenti reputatur pœna, apud Jerem. 13: 18.

THES: VIII.

Magna eqvidem hæc dejectio, verum sexcentis gradibus, major est ea *expulsio*, quæ his verbis indicatur: *Et ab hominibus abjectus est*, quibus ipsa passio innuitur, sanè in vita humana majus malum conspici nequit, cum homo per naturam habeat, quod sit ζῶον πολιτικόν, cujus conditione exui, non potuit non miseria esse maxima. Ita ut Nebucadnezar, in hoc statu constitutus, proximè vivere videtur, in statu illo extra sociali, quem nobis sistit Nob: Putendorfius, hac imagine: *si animo concipias, hominem, etiam adulta ætate, in hoc mundo constitutum, solum & sine omnibus commodis & adminiculis, quibus vitam cultiorem & molliorem reddidit solertia hominum, videas animal nudum, mutum, inops, famem radicibus & herbis, sitim obvia aqua, injurias æris antris utcunq; dispellens, feris bestiis expositum & ad cujusvis occursum pavidum.* hæc tamen discrepantia heic percipitur, quod in Nebucadnezare erat usus rationis suspensio, ens hoc sensibus gauderet, ens

ens mutum repræsentatur, Nebucadne-
 far non item; cum rationis privatio
 haudquaquam loquelam tollit; *anima e-*
nim est quid loquitur homo, corporis vero quod
 loquitur; erat enim lingua Nebucadnezar-
 ris ab infantia sermocinationi asvescens,
 quem lingvæ motum, si ab eo tollimus,
 transformationem quandam circa ser-
 monis organa, profiteri necesse habe-
 mus; quanquam non negamus, ejus vo-
 cem in progressu aliquam mutationem,
 sed saltem accidentalem passam fuisse,
 quod crassitie spirituum adscribendum
 venit, ut ex sequentibus patebit. Discrimen
 & hoc est, quod fictum hoc habitu e-
 recto insisteret; Nebucadnezar vero pro-
 nus terram despiciebat, quod ex versu
 31. probabile videtur, & multorum au-
 ctoritatibus adseritur; quem modum
 sese movendi DEUS ei propterea injun-
 gebat, quò propius feras imitaretur;
 cum gestus hicce sit, qui brutis propriè
 competit, quapropter non nemo Philo-
 sophorum veterum, hominem per hunc

lo-

solum à brutis specificè distingvi non sine risu statuebat; accedit quod DEUS serpenti seducendi Evam hanc pœnam infligit; *super ventrem gradieris*. Gen. 3:14

THES. XI.

Postquam sic statum, à quo detrusus sit Nebucadnezar, consideravimus, *jama* tertio cohabitationem cum brutis textus inculcat: *Et cum חיות בר bestia agri habitatio tua*. heic per bestias non intelliguntur, tantum animalia minimè carnivora, utpote *asini sylvestres, lepores, vulpes* *Et ejus generis alia*, verum lumenda est hæc Phrasis in genere de omnibus animalibus hujus soli sylvas inhabitantibus, quod ex collatione cap 2. Danielis v. 38. liquet; non enim cuiquam credibile est, per ea animalia, quæ inibi memorantur, intellexisse Prophetam, bestias in horto Regis degentes, in has enim antea potestatem habuit Rex, sed feras omnis generis quæ remotissimas sylvas percurstant; quam interpretationem etiam agnoscit Gejerus in hoc cap. 4.

v. 12., ubi ad eandem phrasin hæc notavit: *intelliguntur heic animalia omnis, generis, Leones, ursi, cervi, apri.* Hinc manifestum est, non in horto aliquo ferarum, muris vel sepibus cincto, & inter animalia tantum non carnivora, vitam hoc tempore egisse Nebucadnezarem, verum cohabitatione immanissimarum ferarum usum, per spatiosas sylvas vagatum fuisse. Video autem quosdam mihi heic oggerere. i. *Quomodo Nebucadnesar tam diu cum ferissimis animalibus, solus & inermis, sine ullo suo detrimento versari potuit?* non facimus heic cum Pererio respondente: *in multum assimilatum bestiis non fuisse ab iisdem læsum, tanquam animal sui generis.* Cum circa dies priores ejusmodi similitudinem omnimodam non potuerit contraxisse, quæ majori jure conversationi longiori & alimento insveto adscribenda venit: sed dicimus DEUM, sub cujus decreto & nemesi constitutus erat, qui & pristinae dignitatis sortem repromitterat, sic voluisse, ut hanc poenam subiret,

ret; non analogicé, ut pro sylva, hortus: pro leone & lupo, vulpes & lepus, ponendi sint: sed verè, Cujus opera omnia vera & miraculosa, circa huncce hominem emendandum non destituebatur potentia mirabiliter conservandi Nebucadnezarem, futurum, post restitutionem, potestatis suæ evidentissimum documentum, ab injuriis ferarum; quippe eas omnes creavit, inque earum viribus, quibus nocere possunt, sic eas regit, ut ne hilum quidem cuiquam noxæ inferre queant, citra concursum & virium dispensationem. Cujus rei exemplum oculis nostris obversatur, Dan. 6. 22. verum instat & heic quidam, dicendo: *miracula non sunt statuenda præter necessitatem scripturæ non præviâ.* Cui instantiæ hæc responsio satisfaciet: scilicet scripturam ipsam & omnes Interpretes hanc historiam Nebucadnezaris, pro summo DEI agnoscere miraculo, quare non etiam in hocce puncto; dicimus etiam, ex Phrasi scripturæ generali erueri specialem restrictionem, hortosque fera-

32
ferarum peculiares, & illis inclusa animalia, *scriptura non prævia*, in textum velle inferre, non ita conveniens est.

Positis sic conversatoribus & conversationis loco, conversationem ipsam poni consequens est; hæc vero vim habet & effectum, quem ex communi vita addiscere possumus. Notissimum est à socio probo, felicissimè imbibere virtutes, ubi quis ipsius laudabiles actiones imitari annititur, in consortio verò pravo sæpissime assumuntur vitia: hæc enim quasi necessariò sese insinuant. Jam omnis firma conversatio, requirit animi convenientiam: unde fit quod inter homines diversi ingenii atque qualitatum, raro intercedat diuturna socialis vita; nisi ubi quis hanc instituat artem conversandi, ut tamdiu alteri morem gerat, quam ipsius mores subolfacere possit, vel cum quis alteri ob commodum aliquod adhærere expetit, vel denique ubi quis alterius vitia non facit sua; verum ex iis exemplum capit cautionis, adeo conversationis effecta confirmant
len-

sententiæ vulgarissimæ, utpote: *pares cum paribus facilius congregantur. Noscitur ex socio qui non cognoscitur ex se. Cum lupis est ululandum. & similia.* Sic igitur ex consortio habentur mores, qui consuetudini suam debent originem. Hæc omnia eo tendunt, ut monstremus multum brutalitatis, Nebucadnezarum ex cohabitatione ferarum accessisse; quippe cum rationalis facultatis usus suspenderetur in eo, ut adeo nullam habuerit influentiam in sibi subordinatas potentias, animæ inhærentes, necessario conseqvebatur, eum gestus atque mores ferinos assumpturum iis, quas ab infantia crebris exercitiis acquisiverat, humanitate imbutis tamdiu actonibus cessantibus mutatisq; iis motibus, quos per naturam sibi ut rationali creaturæ proprios habuit, eorum sectari gestus & belluinos appetitus, naturali quadam necessitate compellebatur quibus cum ipsi res erat; præsertim cum solummodo relictam possideret, turbatam tamen phantasi-
am, ut sibi ursus aut bos sylvestris videretur.

ur. Quæ sententia Thomæ & Gejeri est. *Vel Phantasia ferè tantum utebatur ferina,* verba Calovii. Hæc in sensu separato rationales actiones edere nullas potis erat, quas verò edidit sensitivas, eo exactiores ad brutorum motus fiebant, quo frequentius eorum repræsentationes in cerebro per phantasmata imprimabantur. Perturbatâ sic phantasia, insuper mentem ejus occupante ferinâ rabiê, non modo ipse hominum commercia horruit; sed & homines præprimis aulici, ejus desiderabant conversatione carere, hinc è hominum civitate eliminatus Nebucadnezar, quo vitam suam sustentaret, *alimento licet insueto* vesci necesse habuit.

THES: X.

Quod quartum est in Metamorphosi. Nam cum nurimentum cibum supponat, illo verè vita carere non potest; itaque postquam fermenti ipsius actio, in ventriculo ebullitione cœperat, (qui motus nobis famis conceptum ingerit) natura, quæ nunquam non

non circa conservationem sui occupatur, defectum huncce, destructionem subinde causaturum, supplere è re habuit; Et cum cœna dubia heic inveniri non potuit (sanè si adfuisset, ambigi potest, num eandem sibi applicuisset appetitus adeo læsus & corruptus, quam dubitandi ansam nobis præbent exempla utero gestantium, quæ aliquando cretam, carbones vel res alias, appetitui illæso & sano adversas, præ cibo etiam lautiori sumere exoptant) modò eò, quem locus & conditio præsens tulit, pungentes ventriculi motus sedare debuit, deliciis lautissimis vivere adversus delicatulus hic, illud verò secundum fontes erat *חֶשֶׁן* *herba*, non tœnum seu gramen aridum, quod Vulgus sed talis, qualis jam in prima creatione, ubi tœnum nullum erat Gen. I. II. hinc LXX. *χόρτον* reddidere quod de herba tenera, decerptis foliis & evulsis radicibus capiendum venit, Marci 4. 28.

Quantum vero incommodi hæc subita alimenti mutatio Nebucadnezari

adtulerit, vel ex aphorismo Hippocratis liquet dicentis: *ab uno extremo in aliud maxime perniciosum est precipitari.* Exemplo: illis hoc peregrinum non duco, qui ex proprio pane & aqua ad pingvia conditionum pascua subito transferuntur; hi enim si in principio delicatas dapes liberaliter ingurgitant, vix statum male sanum effugiunt. Quin verò in casu necessitatis, ab homine sano, vita per aliquod tempus produci possit, ejusmodi alimentis, quæ vel brutis noxia sunt, vel etiam ab illis ingeruntur, non negamus; cum id ultro adferat scriptura de Samaritanis 2 Reg. 6: 25. de filio prodigo Luc. 15: 16. Cujus loci sensum prorsus incredibili felicitate & eruditione enucleavit Nob. Dn. Nicolaus Gezelius. Multa his similia ex historia profana adduci possunt, verum paucis sumus contenti. Essæi, quorum Josephus meminit, L. 2. c. 7. B. J. postquam e synagoga depulsi essent inter arbores herbis & foliis victitarunt. Historiam ex Aben Ezra adfert Gejerus, quæ in multis cum Nebucadnezaris coincidit, quam

quam propterea heic adscribam: Erat
 quidam in insula Sardinia, qui in mon-
 tes secessit, cervisque se aggregavit, &
 longo tempore cum illis herba victita-
 vit, incedens super manibus pedibusque,
 cumque Rex insulæ illius, hunc una cum
 cervis reliquis in venatione cepisset, a-
 gnoverunt quidem ipsum parentes sui,
 verum nec alloquentibus respondit, ne-
 que vinum panemque appositum gusta-
 vit: sed gramen herbasque; adeoque me-
 dia nocte rursus ad cervos in sylvam fu-
 giendo se recepit. Ex hisce jam allatis
 palam est potuisse etiam Nebucadnezar-
 em herba suo modo vivere, absq; tem-
 peramenti veró immutatione neuti-
 quam; quod ex nutritionis processu pa-
 tet: notum enim est, ex cibo fieri chy-
 lum, ex hoc sanguinem, cujus subtilissi-
 ma portio *lympha* nutritioni proximè
 inservit. jam ex laudabili cibo, laudabi-
 lis chylus, sanguis, *lympha* & conse-
 quenter bona nutritio: è contrario au-
 tem, ut Canone Medicorum mentem
 depromam: *quod peccatum est in prima con-*
coctione,

coctione, vix corrigitur in secunda; hoc Nebucadnezari accidisse certum est. Is enim herbis victitans, talem contraxit corporis constitutionem, qualem permittit alimenti substantia, licet enim varias subierit mutationes hic cibus, antequam subtilissimus sanguis factus esset, nihilominus principium agnovit herbam agri & ejus succum, haud fecus ac si triticum, mille molis vel sexcentis modis contriveris, ipsa tamen substantia triticea erit. Quam vero formam, aut deformitatem corporibus pariat diversa nutritio, constans ex diversis minus vel magis defecatis portionibus, communi vita docemur. Rusticos intuentes, faciem contemplamur, torvitatem suam minus gratam, imo aliquando horribilem: hominem videmus delicatiorem, hujus oris miramur gratiam plausibiliorem. Ideoque non dubitandum, novum hocce vivendi genus Nebucadnezari induxisse aliam formam. Cæterum quod jam de corporis constitutione externa audivimus, etiam de spiritibus fateri in confesso est;

cum

cum & hi sanguini suam debeant generationem, & ad indolem probam vel malam non minimum conferunt. Quapropter horum subtili levitati aut crassiori consistentiæ non nihil tribuendum, quod Septentrionales plerumque sint à viribus fortissimi, & adhuc maxima severitate imbuti: Itali leves maxima gaudentes facultate canendi; & quomagus alimenti vim exprimam, speciale quid heic exemplum adferre lubet: Homo quidam ingenti siti pressus fortè in vas incidit, sanguine cavi plenum, hunc continuò deglutiebat, aquam vel simile quid fore deputans; effectum est, quod semper post illud momentum, mures insectari atque edere gestiebat. Sic de animalibus. Horatius *mel fardoum* pro pessimo habet, causa nulla est alia, quam hæc, quod insulæ istius herbæ omnes erant amaræ, ex quibus apes suum conficiebant mel, unde non potuit non mel inde fieri asperum; in rem est quo hæc ad Nebucadnezarem revolvantur, cujus

pastus cum ferinus fuerit, bestiale ipsi
 conformasse temperamentum allata sva-
 dent; hinc etiam spiritus animales tantâ
 crassitiê affecti sunt, quod necessarium
 erat fungoso gaudere cerebro, ferinos
 eum imitari gestus, rudem edere vocem.
 Admirandam quapropter deformitatem
 hoc vivendi genus corpori Nebucadne-
 zaris adposuisse, nemo inficias ibit, e-
 amque eo formidabiliorem, quo longi-
 ori temporis decursu, vitam in hoc sta-
 tu transigebat. Et si verum est quod re-
 cens subtilitas quædam invenit, nullam
 nos retinere carnis particulam, ab ea
 carne, quam nunc gestamus, post ali-
 quot annos, consequens sane foret, si ni-
 hil detereretur ex quo indies nutrimur,
 nos in immensam excrecere molem,
 quapropter confiteri Nebucadnezarem,
 quoad sanguinem, carnem & cutem e-
 tiam mutatum fuisse, minime absur-
 dum judicamus. Monstrositatem autem
 hanc, quæ corpus Nebucadnezaris ex-
 trinsecus deformabat auctam fuisse opi-
 nor atro vultu; quem ex aspera cute,
 ipsum

ipsum circumvestiente attraxerat, cui rei & suam contulit symbolam perfusio-
 roris cœli. Nebucadnezar enim vesti-
 bus nudus, quas vel ipse detraxit, vel â-
 rore & sudore corruptæ decidere pote-
 rant, miseré injuriis cœli quibusvis ex-
 positus, coactus est, ut Græco vocabulo
 exprimam, *ἀποκτείνεσθαι*, seu sub dio agere;
 & sicut ante sortis suæ mutationem,
 medicatis & pretiosissimis liquoribus,
 solitus fuit, ministrantium manu, cuticu-
 læ nitorem inducere; ita jam nubium
 & aëris perfunditur guttis, & transfor-
 matur.

THES. XI.

Major adhuc ipsius deformitas,
 si & quinto addiderimus, circa mi-
 lerum ejus statum, quæ de *augmento pilo-
 rum*, quibus corpus tegebatur, textus
 habet: *Donec capilli ejus in similitudinem
 aquilarum excrescerent.* Vox *עור* pilus, in
 textu occurrens, non solum de capillis in
 genere etiam Ling. Hebræâ, 10. Num.
 6:5. Jud. 16: 22. sed de Esavi per omne
 corpus pilosi adhibetur. *Gen: 25: 25.* Ut

non sit improbabilis opinio, eum per corpus hirsutum extitisse. Causam verò hujus effectus arcessimus, ex prava corporis constitutione & inde fluente vitiosorum humorum copia, quam pilos augere certum est, ubi talem naturam induerint: eorum quippe varietas variè se prodit: sic ex vitio humorum evenit quod quibusdam cornua crescant, quale exemplum nobis reliquit Thomas Bartolinus. In leprosis corruptus sanguis & humor præstant, quod pilus in album mutetur, Levit. 13:3. Hæc cum ita sint, quid obstat, quo minus, & hanc pilorum per totum corpus procreationem humoribus adscribamus, quam non minorem in modum fecundare poterat ros supernè adveniēns. Si vero ad capillos & barbam solum heic redigendus sit sensus, quasi circa hæc solum aliquid insoliti contigisset, facile quivis conjecturam faciet; quam horridam figuram ille representaverit, penes quem & pecten & tonsor per septem tempora quieverant.

Nam

Nam cum puerorum crines, qui vel per aliquot dies ab invicem non sunt ordinati, cum sale nostratibus *Kyrciospij* far vocentur, & qui per paucos menses non admiserit novaculam hispidus & terribilis videtur, non mirum igitur cincinnum & cæsariem Nebucadnezaris aquilarum pennis, quæ satis sunt longæ, adsimilari, utpote qui per septennium, sectorem aut secretozem non viderat. Potest hæc res exemplo illustrari Pecchi Cisalpinis juxta Majolum capti à Nobili quodam & per novemdecim annos in subterraneo carcere adservati: qui cum post mortem captivatoris sui prodiret in conspectum hominum, adeo pilosus & horridus visus est, ut Satyræ similior fuerit quam homini, umbilico tenus capillitio suo involutus, &c.

THES. XII.

Quod attinet sextum considerationis membrum, *unguium augmentum*; tum illud deducimus ex aucto humore
ex.

excrementitio, atqve consolidato, qui concrefcens acutos efficit ungves, adeo ut fecandi neglectu interveniente fic excrefcant, & quafi avium cuspidati definant. Horatius ubi de Poëtastris loquitur, qui â furiosis optima pangi poëmata credebant, *Et horum bona pars, inquit, non ungves ponere curant, non barbam.* Hæc enim ftultorum figna erant apud Romanos: barbam vero prolixam alere Philofophis proprium. Præterea etiam quilibet novit quod vel fola natura fibi relicta, hunc effectum producere poffit, fcilicet fi quis tam incomtus fuerit, ut ungvium præfciffionem parvo tempore intermiferit, hujufce rei analogum in fe ipfo deprehender. Licet apud quasdam nationes civilitatis fit, utpote moribus Sinenfium quorum viri præcipui *Et nobiles unges alunt, indeqve præ alijs hominibus prærogativam adfectant.* Pteiff. unde fit, ut nonnulli manus ad plurimas functiones habeant inutiles, neqve eas in pugnum complicare poffint. Gejerus. Sic Urfinus cujusdam meminit, qui ung-

gvem

gvem indicis tam capacem habuit, ut scripturam quamlibet cum eo exarare potuerit. Videtur tamen natura aliud nos in hoc etiam puncto docere, quod vero in acumen desierint, ut avium suo modo referentes figuram, id etiam naturæ opus est, quæ non raro rotunditatem amat; ut in arboribus & aliis passim rebus intueri licet.

THESE XIII.

Jam monet instituti ratio, ut addamus pauca de hujus transformationis duratione. Hanc *per septem tempora* circumscribit textus. Per *tempora* annos indigitari in confesso est penes interpretes tantum non omnes imo, de hac acceptione adeo sunt certi, ut calculum suum Chronologicum, huic superstruere non dubitarint fundamento, temporum mentores excellentissimi.

Exarata sic pro modulo ingenii tractatione Metamorphoseos Nebucadnezaris, excipit eam restitutio tangenda verbis brevioribus. Textus autem circa hoc

hoc membrum sese hunc in modum
 habet: *in fine dierum oculos ad cælum leva-*
vi, antea enim oculos in terram defixe-
rat herbam ut bos comedens, v. 30. finis
autem dierum, est finis annorum se-
ptem; hoc ergo erat primum restitu-
tionis signum. & sensus meus redditus est
mihî, a Deo certe, qvi eum eodem pri-
vavit, nota nomen עָנָן quod heic oc-
currit, descendens a Radice Hebræo-
rum עָן scivit, cognovit, atqve sic secun-
dum Gejerum, infert habitualement vel
actualement rerum scibilium comprehen-
sionem, qvarum in statu suo præterna-
turali erat vacuus. Eleganti similitudi-
ne proporro rem illustres, his verbis:
sicut in officina aliqua aut Musæo, occidente so-
le vel exstincto lumine, omnia caligine invol-
vuntur crassa, ut opifex studiosusqve palpitet,
nec quoqvo recte uti qbeat, qvæ tamen illato
rursus lumine, suo rediguntur loco, usuiqve
cedunt; ita in officina etiam mentis, lumine
decentis usus subtrac-to, omnia oblitterantur,
memorieqve imagines mera obducuntur obscu-
ritate, iudicium nullis uti potest instrumen-

*tis, &c. Sed nunc illucescente gratia, priores
 in mente rediguntur opera, quas externi etiam
 comprobant gestus plane nobi & modesti. In
 præcedentibus protulimus, consequen-
 tiam privationis rationis fuisse detur-
 bationem à regno; heic jam observa-
 mus restitutionem ejusdem, regnandi
 potestatem secum apportasse, quod hæc
 verba volunt: & ad gloriam regni mei, de-
 cor meus, & splendor meus reversus est ad me,
 heic monendum, quod vulgatus in splen-
 dor, exponat illiberaliter per figuram qua
 versione pro gladio utuntur ii, qui Ne-
 bucadnezarem substantialiter transmu-
 ratum fuisse statuunt, verum quam ab-
 surda sit hæc sententia, exinde clarum
 est, quod stramen pro fundamento a-
 gnoscat, quapropter in refutanda hac
 dixisse cum Pfeiffero sat est. resurrexisse sanè
 hac ratione Nebucadnezarem antequam mor-
 tuus esset. Quantum autem temporis Ne-
 bucadnezar post restitutionem suam su-
 pervixerit, ex scripturâ sciri haud po-
 test, in eo tamen obfirmant animum
 Doctores saltim non omnes, quod bi-
 nas*

nas solum ætates à morbo liber vivus
piè numeraverit.

THES. XIV.

Verum jam amat descursus noster,
ut ad finem properemus: sed imperare
mihi nequeo, quin paucis hac occasione
proferam, quid de Metamorphosis à
Poëtis depictis censendum sit; Nul-
lum adeo simplicem duco, qui, si vel pri-
mis labiis Castalium libavit, putet Poë-
tas ea, quæ hoc styli Characterem con-
gesserint, sic facta credidisse; cum eorum
sapientia penes gentes maxima fuerit.
Unde illud est, quod antiquissima nostra
gens, suos Scaldos *Γροδε & Σπακτε*
appellavere, quod eruditum & sapien-
tem significat; sic etiam Græcis *μυσῶν
ἄγγελοι ποιῆτες τε τῆς σοφίας καὶ ἡγεμόνες* dicti
sunt. Genius quoque poëticus Ciceroni:
Instictus sacer; Senecæ: *DEUS in nobis,*
spiritus, commercia cæli. &c. audit. Er-
go tenendum est, quod ars Poëtica non
adeo consistat in versificatione, ut non
multo magis in ipsa inventionem, atque
dulci

dulci ista harmonia, quæ inter fabulam ipsam & res fabularum involucris absconditas, intercedit. Quæ dulcedo inde est, quod Poësis repræsentet res, non ut sæpissime contra voluntatem humanam fiunt; verum ut fieri eas exoptat, desiderium novercantis naturæ; Est & hic finis fabularum, quod sub earum cortice latitare fecit antiquitas invida præstantem suæ sapientiæ nucleum, ut non cuivis; sed sapientibus tantum hæc bel-laria exposita sint, *nucleum enim esse qui vult, frangat nucem.* atque sic vidimus, non esse aliud Poëtarum Metamorpho-sin, quam figuratum quendam dicendi modum, quô vel desiderio satisfacere sudarunt humano, vel sapientiam suam ne omnibus pateret, investire eniteban-tur. Hæc multis probatum ire exem-plis difficile non foret: sed iis brevitati studentes, supersedemus.

THESES XV.

Reliquum est ut de Lycantropia paucis memorem verbis, cum quam
D plus

plurimi in ea sint sententia, quod detur
vera hominum conversio in lupos, hoc
enim de hyperboreis finxere veteres
Græci & Romani, nostrates vero illud
Estonibus, Livonibus & Lapponibus
tribuunt. Verum quam firmé hoc asse-
ritur non potis sum introspicere. Con-
cedo quidem & ultro do, Diabolum es-
se *Μυριόχριτον*, posse & eum sese in an-
gelum lucis transformare, maximas et-
iam eum edere res per filios increduli-
tatis non eo inficias. Verum hanc ipsi
competere vim & nego & pernego,
cum hæc potentia solius Creatoris sit.
Oportet ergo ut sit hæc falsa imagina-
tio penes eum, qui se talem esse retur
(quod etiam in multis morbis fieri jam
antea dixi) in quo statu constituti, ta-
les exercent operationes, quales Lupis
efficere natura dedit. Sic etiam corpori-
bus eorum ejusmodi adponere larvam,
quæ intuentes pro vero fallit, non im-
potens est hujus seculi Deus. A vero for-
te non absudit Magnus noster Rudbec-
chius, ubi hanc rem maximo acumine
per-

pertractat: ratiocinatur enim is, illud quod nostrates dicunt *lôpa Barga* veteribus nihil aliud fuisse, quam Piratam agere; Piratæ namque *Bargar* illis dicti sunt, erat quippe hæc ars stipendia faciendi militibus istius ævi non modo licita: sed etiam laudabilis. Abundet jam quisq; hoc in puncto suo sensu, adolescatur qui vult, hanc vel illam sententiam. hoc tamen pro vero tenendum esse sentio: hominum adhuc neminem in lupum transformatum fuisse. Et tantum de hac materia mihi scripsisse sat est. Cui rei fenestram aperuit præcedens de Nebucadnezare discursus, cujus finis cum oculis nostris obversetur, ejus Epilogum sic loquentem introducam: *Nunc laudo, extollo atq; glorifico Regem Cæli, cujus opera omnia opera veritatis, Et cujus via, sunt viae judicii: qui deniq; ambulantes in superbia potest dejicere. Dan. 4 v. ult.*

Fur himbla Gudens floor/ haer grufwellgen
dämpat
Monarchens sälla mod/ och till sin fruchtan
ldämpat

Nebucadnezars hog/ man här nu nega seer
Af detta lärda wärk/ Her **F A U L T** med
handen geer.

Kördenstul önskar iag/ att Pallas mätte kröna!
Ehr dygd och lärdom floor med billige låf belöna.
Ehr oförtrurna säll/ må nå siet fulla löpp
Där hwem dygd älskand är/ och stadnar wed
siet hopp

HERMAN ROSS, Jacobson.

Sic vehis o Titan per cellum culmen olympi
Clare diem, bigis terrutilantis equi
Quo sit materies **FAUTORI** fausta uovendi
Qui potus Clariis talia scripsit aqvis.
Ceu **LABOR** Hicce probat: **DEUS HOC O!**
rore rigato
INGENIUM TUO abhinc! Divite melle
bea!

JACOBUS SVEN. BRUNELL
Of. Berbn.

